

"HOW TO WRITE A PLAY"

EGRİ LAJOS KÖNYVE.

— Irta: SZEBENYEI JÓZSEF. —

Simon and Schuster könyvkiadó cégtől kaptam a héten egy gyönyörűen kiállított könyvet. Egri Lajos írta és arról szól, hogy: hogy kell szindarabot írni. Egri harminc esztendeje ír, rendez darabokat, évek óta tanít színházi tudományokat minden formában. Ha valaki, akkor ő már bizonyára tudja, hogy kell szindarabot írni. Egy-két sikere is volt darabokkal, számtalan sikere amatőr színházi előadásokkal, évtizedek óta folyton ezzel foglalkozott, tehát az a csoda, hogy nem írt egy hatkötetes munkát a témáról. Irhatott volna.

Az előszót Gilbert Miller írta a könyvhöz. Az ismert színigagató, aki szintén tud egyet és mást a darabírásról, meg a színházi mesterségről, azt írja az előszóban: "Sohse találkoztam ugyan Mr. Egrivel, de úgy képzelem, hogy épp úgy otthon van a tudományok világában, mint a színházi világban. Olyan keménységgel, határozottsággal és könnyedséggel ír, ami csak abból eredhet, hogy több-

féle szakmában járatos. Erős, ragyogó tisztasággal ír, mint aki biztos a dolgában . . . sokat értett meg és sokat tanult, többet, mint mi mások. Mr. Egri úgy ír, mint egy nagyon bölcs ember."

Mr. Miller sajnálhatja, hogy nem találkozott soha Egri Lajossal. Nem mindennapi ember, az bizonyos. Tizenhét éves korában került Amerikába. Egyedül jött Egerből, ahol 17 éves koráig nem volt alkalma az egyetemi diplomát megszerzeni. New Yorkban már dolgoznia kellett az első naptól kezdve. Tizennyolc éves korában már megnősült és attól kezdve véres verejtékkel dolgozott, hogy megkeresse családjának a mindennapi betevő falatot. Három nagyszerű gyereket nevelt fel, három jeles festőművészt faragott belőlük, miközben ő maga két részre osztotta az életét: Az egyiket a munkásmozgalomnak szentelte, a másikat a színház-

mak. Közben kemény

fizi-
kai munkát végzett, Ez a munka azonban szezon munka volt, tehát évente három hónapig, talán négyig is tartott. A 3-4 havi keresetből kellett egy évig élnie ötöd magával. Az év nagyobb részét darab írással és munkásmozgalmi ügyekkel töltötte ki. Angolul nem tudott még annyira, hogy angolul írhatott volna. De mindez nem jelentett semmit. Egri tanult, olvasott, dolgozott éjjelnappal és ma már azt írja róla Gilbert Miller, hogy többet tud, mint mi mások és hogy Egri Lajos igen bölcs ember. Az élet összes egyetemen diplomát szerzett.

De nemcsak bölcs ember, hanem karakteres ember is Egri Lajos. Ime itt van egy kis story, amiről nem sokan tudnak, mert ő nem szokta elmesélni. Ez vagy tizenöt évvel ezelőtt történt. Hosszú és keserves munkás nyomorúság során írt egy olyan darabot végre, amit a Theatre Guild elfogadott előadásra. Ez a szervezet a világ legtekintélyesebb

színházi szervezete ma is, akkor még inkább az volt. Ezek hozták ki Molnár Ferenc Liliomát, Hattyuját is. Aki ide bejutott, az - hogy úgy mondjam - "bekerült", könnyű és kényelmes élet elé tekinthetett, mert hirt, pénzt jelentett. A többiek, akiknek darabjait a Theatre Guild hozta ki, mind gazdag, jóllakott emberek lettek. Egri ezt épp oly jól tudta, mint én, meg ön. Aztán jöttek a próbák. Az igazgatóság elhatározta, hogy a darabon valamit változtatni kell. Valamit ki kell hagyni belőle, amit Egri azért írt bele, mert összhangban volt a meggyőződésével és szociális nézeteivel; valami, ami a szegénységből, az évtizedes szenvedéseiből született. Ezt ki akarták vágni a daraból. Egri nem engedett. A színház sem engedett, tehát Lajos a hóna alá kapta a rendező példányt és elment haza, tovább koplalni és tovább álmodozni. Azóta se járt a nagy producereknél.